

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Cydnabod Cymwysterau Proffesiynol a Gweithredu Cytundebau Cydnabod Rhyngwladol (Cymru) (Diwygio etc.) 2023

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan swyddogion Partneriaeth Gymdeithasol, Cyflogadwyedd a Gwaith Teg ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Cydnabod Cymwysterau Proffesiynol a Gweithredu Cytundebau Cydnabod Rhyngwladol (Cymru) (Diwygio etc.) 2023. Rwyf wedi fy modloni bod y manteision yn cyfiawnhau'r costau tebygol.

Jeremy Miles AS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

30 Tachwedd 2023

RHAN 1

1. Disgrifiad

Mae Rheoliadau Cydnabod Cymwysterau Proffesiynol a Gweithredu Cytundebau Cydnabod Rhyngwladol (Cymru) (Diwygio etc.) 2023 ("Rheoliadau Cymru") yn gweithredu darpariaethau sy'n ymwneud â chydabod cymwysterau proffesiynol sydd wedi eu cynnwys yn y cytundeb masnach rydd rhwng Gwlad yr Iâ, Liechtenstein a Norwy a'r Deyrnas Unedig ("y cytundeb masnach rydd") mewn perthynas â materion sydd wedi eu datganoli i Gymru.

Mae Rheoliadau Cymru yn diwygio Rheoliadau Cydnabod Cymwysterau Proffesiynol a Gweithredu Cytundebau Cydnabod Rhyngwladol (Diwygio) 2023 Llywodraeth y DU ("Rheoliadau 2023 y DU") i ddarparu nad ydynt yn gymwys i reoleiddwyr Cymreig (fel y'u diffinnir yn rheoliad 2) ar broffesiynau rheoleiddiedig penodedig y mae gan y Senedd gymhwysedd deddfwriaethol mewn cysylltiad â hwy.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn diwygio deddfwriaeth sectorol yng Nghymru sy'n ganlyniadol ar weithredu'r cytundeb masnach rydd ac ar ddirymu Rheoliadau'r Undeb Ewropeaidd (Cydnabod Cymwysterau Proffesiynol) 2015 ("Rheoliadau'r UE 2015").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Yn unol ag adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, hysbyswyd y Llywydd y daw Rheoliadau Cymru i rym lai na 21 diwrnod ar ôl i'r offeryn gael ei osod.

Mae Rheoliadau Cymru yn diwygio Rheoliadau 2023 y DU ac felly ni ellir eu gosod nes y gwneir Rheoliadau 2023 y DU. O dan delerau'r cytundeb masnach rydd, mae angen i bob parti gael mesurau ar waith i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'i delerau erbyn 1 Rhagfyr 2023. Felly, rhaid i Rheoliadau Cymru ddod i rym ar 1 Rhagfyr 2023 i sicrhau bod y rheoleiddwyr Cymreig yn gallu cydymffurfio â gofynion y cytundeb masnach rydd o'r dyddiad hwnnw. Ni wnaed Rheoliadau 2023 y DU hyd 29 Tachwedd 2023, ac o ganlyniad nid oedd yn bosibl gwneud Rheoliadau Cymru hyd 30 Tachwedd 2023.

Mae Rheoliadau Cymru hefyd yn rhoi eglurder cyfreithiol i reoleiddwyr Cymreig a gweithwyr proffesiynol cysylltiedig drwy sicrhau bod deddfwriaeth sectorol

Cymru yn adlewyrchu'r trefniadau newydd ar gyfer cydnabod cymwysterau yn brydlon.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae paragraff 10 (materion tramor etc.) o Atodlen 7A (materion a gedwir yn ôl) i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn darparu, er bod cysylltiadau rhyngwladol a rheoleiddio masnach ryngwladol yn faterion a gedwir yn ôl, nad yw cadw at rwymedigaethau rhyngwladol a'u gweithredu yn fater a gedwir yn ôl. Felly, mae gan Weinidogion Cymru y cymhwysedd deddfwriaethol i weithredu rhwymedigaethau rhyngwladol mewn materion sydd wedi eu datganoli.

Daeth Deddf Cymwysterau Proffesiynol 2022 â'r system dros dro i ben ar gyfer cydnabod cymwysterau proffesiynol a ddeilliodd o aelodaeth y DU o'r UE a chreodd fframwaith newydd ar gyfer cydnabod cymwysterau a phrofiad proffesiynol tramor yn y DU, neu ran o'r DU.

Mae adran 3(1) o Ddeddf Cymwysterau Proffesiynol 2022 yn darparu y caiff yr awdurdod cenedlaethol priodol drwy reoliadau wneud unrhyw ddarpariaeth y mae'r awdurdod yn ystyried ei bod yn briodol at ddiben gweithredu unrhyw gytundeb cydnabod rhyngwladol y mae'r Deyrnas Unedig yn barti iddo, neu mewn cysylltiad â gweithredu unrhyw gytundeb o'r fath. Diffinnir "awdurdod cenedlaethol priodol" naill ai fel yr Ysgrifennydd Gwladol neu'r Arglwydd Ganghellor, neu Weinidogion Cymru mewn perthynas â rheoliadau o dan y Ddeddf sy'n cynnwys dim ond darpariaeth a fyddai o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru pe bai wedi ei chynnwys mewn Deddf gan y Senedd.

Mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi defnyddio'r pwerau cydredol yn Neddf Cymwysterau Proffesiynol 2022 i wneud Rheoliadau 2023 y DU i weithredu'r cytundeb masnach rydd ledled y DU. Mae Rheoliadau 2023 y DU yn cynnwys darpariaeth i weithredu'r cytundeb masnach rydd mewn perthynas â meysydd pwnc sydd wedi eu datganoli i Gymru ac maent yn gosod dyletswyddau statudol ar reoleiddwyr Cymreig.

Gwrthododd Gweinidogion Cymru a'r Senedd gynnwys pwerau cydredol yn Neddf Cymwysterau Proffesiynol 2022 yn ystod hynt y Bil ar y pryd.

Mae Rheoliadau Cymru yn datgymhwyso Rheoliadau 2023 y DU mewn perthynas â rheoleiddwyr Cymreig ac yn gwneud darpariaeth briodol mewn perthynas â Chymru.

Gwneir Rheoliadau Cymru o dan y weithdrefn penderfyniad negyddol fel y darperir ar ei chyfer gan adran 18 o Ddeddf Cymwysterau Proffesiynol 2022.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Ym mis Gorffennaf 2021, llofnododd Llywodraeth y DU y cytundeb masnach rydd gyda Norwy, Gwlad yr Iâ a Liechtenstein.

Mae Pennod 12 o'r cytundeb masnach rydd yn sefydlu system fandadol ar gyfer cyd-gydnabod cymwysterau proffesiynol rhwng y DU, Norwy, Gwlad yr Iâ, a Liechtenstein (y gwladwriaethau sy'n bartïon). Mae'n ei gwneud yn ofynnol i reoleiddwyr ledled y DU gydnabod cymwysterau proffesiynol ymgeiswyr o'r gwladwriaethau sy'n bartïon i'r cytundeb, pan fo'r cymwysterau hynny yn gymaradwy â'r cymwysterau sy'n ofynnol i gael mynediad i'r un proffesiwn, ac i'w ddilyn, yn y DU. Mae'r cytundeb masnach rydd hefyd yn nodi'r ffordd y mae rhaid ymdrin â cheisiadau am gydnabod cymwysterau ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i reoleiddwyr gynnig cyfnodau ymaddasu a phrofion gallu pan fo angen.

Mae Rheoliadau Cymru yn gweithredu'r cytundeb masnach rydd yng Nghymru ac yn ei gwneud yn ofynnol i reoleiddwyr Cymreig gydymffurfio â'r darpariaethau ar gyfer cydnabod cymwysterau proffesiynol yn y cytundeb masnach rydd.

Mae Rheoliadau Cymru hefyd yn diwygio deddfwriaeth sectorol Cymru yn ôl yr angen i ystyried gweithredu telerau'r cytundeb masnach rydd a diddymu Rheoliadau'r UE 2015.

Mae telerau'r cytundeb masnach rydd yn fanwl iawn ac nid oes fawr o hyblygrwydd mewn perthynas ag unrhyw wahaniaethau o ran polisi. Felly, mae'r dyletswyddau sydd i'w gosod ar reoleiddwyr Cymreig yn Rheoliadau Cymru o reidrwydd yn debyg iawn i'r rhai a nodir yn Rheoliadau 2023 y DU.

Daw Rheoliadau Cymru i rym ar 1 Rhagfyr 2023, sef y dyddiad a bennir yn y cytundeb masnach rydd, ac erbyn hynny rhaid i'r gwladwriaethau sy'n bartïon i'r cytundeb gael mesurau ar waith i gydymffurfio â'i delerau.

Mae Rheoliadau Cymru ond yn berthnasol i reoleiddwyr Cymreig sy'n gyfrifol am reoleiddio yng Nghymru y proffesiynau a restrir yn Atodlen 1. Y rheoleiddwyr yw Gweinidogion Cymru, Cyngor y Gweithlu Addysg, Gofal Cymdeithasol Cymru, yr Asiantaeth Safonau Bwyd a'r Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Phlanhigion.

5. Ymgynghori

Mae adran 15 o Ddeddf Cymwysterau Proffesiynol 2022 yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod cenedlaethol priodol, wrth wneud rheoliadau o dan adran 3 o'r Ddeddf, ymgynghori â rheoleiddwyr y mae'r rheoliadau yn debygol o effeithio arnynt neu ei bod fel arall yn briodol ymgynghori â hwy. Cynhaliodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad wedi ei dargedu ar y Rheoliadau Cymru drafft gyda'r rheoleiddwyr Cymreig y mae Rheoliadau Cymru yn debygol o effeithio arnynt ym mis Hydref 2023.

Ar ôl ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad, ni ystyriwyd bod angen unrhyw welliannau i'r Rheoliadau Cymru drafft.

Mae copi o'r ymgynghoriad a chrynodeb o'r ymatebion ar gael ar gais, drwy anfon e-bost i PolisiCyflogadwyeddASgiliau@llyw.cymru

6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol

Ystyriwyd dau opsiwn yn yr aseiad hwn:

Opsiwn 1. Gwneud dim

O dan yr opsiwn hwn, bydd Rheoliadau 2023 y DU yn gymwys mewn perthynas â rheoleiddwyr Cymreig.

Opsiwn 2. Gosod deddfwriaeth Gymreig i sicrhau cydymffurfedd â thelerau'r cytundeb masnach rydd mewn meysydd datganoledig

Bydd Rheoliadau Cymru yn gweithredu'r cytundeb masnach rydd yng Nghymru ac yn ei gwneud yn ofynnol i reoleiddwyr Cymreig gydymffurfio â'r darpariaethau ar gyfer cydnabod cymwysterau proffesiynol yn y cytundeb masnach rydd. Dyma'r opsiwn a ffefrir gan yr ystyrir ei fod yn adlewyrchu'r setliad datganoli yn iawn.

Costau a manteision

Opsiwn 1. Gwneud dim

Dyma'r opsiwn sylfaenol felly nid oes unrhyw fanteision na chostau ychwanegol yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

Opsiwn 2. Gosod deddfwriaeth Gymreig i sicrhau cydymffurfedd â thelerau'r cytundeb masnach rydd mewn meysydd datganoledig

Nid yw Llywodraeth Cymru wedi nodi unrhyw gostau nac effeithiau ychwanegol sylweddol o ganlyniad i weithredu Rheoliadau Cymru. Bydd effaith Rheoliadau Cymru yn ei hanfod yr un fath ag effaith Rheoliadau 2023 y DU.

Cafodd y rheoleiddwyr Cymreig eu hannog i dynnu sylw at unrhyw effeithiau posibl yn ystod yr ymgynghoriad. Mae o bosibl gost weinyddol gyfyngedig i reoleiddwyr Cymreig mewn cysylltiad â chydymffurfio â'r gofynion yn y cytundeb masnach rydd i gynnig mesurau cydadferol i ymgeisydd â chymwysterau proffesiynol a enillwyd yn Norwy, Gwlad yr Iâ neu Liechtenstein. Yr amcangyfrif gorau o'r gost hon yw £1,000 yr ymgeisydd. Fodd bynnag, rhwng 2015 a 2023 ni chafodd y rheoleiddwyr Cymreig unrhyw geisiadau am gydnabod cymwysterau proffesiynol a enillwyd yn Norwy, Gwlad yr Iâ a/neu Liechtenstein ac nid oeddent yn disgwyl y byddai cynnydd yn nifer yr

ymgeiswyr sy'n ceisio ymuno â'r proffesiynau y maent yn gyfrifol am eu rheoleiddio o ganlyniad i Reoliadau Cymru. Felly, mae'n bosibl na fydd y rheoleiddwyr Cymreig yn y pen draw yn mynd i'r costau gweinyddol sy'n gysylltiedig â'r gofyniad i gynnig mesurau cydadferol.

